

prvým soudem, nepostačuje k rozřešení této otázky. Prvý soud se obmezil na to, zda žalovaní potřebují pro své hospodářství vodu ze studánky, a rozřešil ji záporně, zjistiv jen, že si mohou upravit své studně tak, by jim úplně vyhovovaly. Žalovaní jsou v držbě služebnosti bráni vody ze studánky i v držbě služebnosti chodníku k ní. Žalobci jako vlastníci služebného pozemku se brání proti tomu, že si žalovaní služebnost chodníku osobují. Jde o typickou zápůrčí žalobu ve smyslu § 523 obč. zák., při níž žalobci dokazují vlastnictví pozemku a osobování služebnosti žalovanými a tito se brání námitkou vydržení služebnosti. Je to žaloba o plnění. Pokud jde o náležitosti pozemkové služebnosti podle § 473 obč. zák., je přisvědčiti odvolacímu soudu, že nemůže býti služebnosti tam, kde není rozumného důvodu, by se jednoho pozemku používalo ve prospěch druhého (Gl. U. čís. 6195). Kde však se tvrdí jakýkoliv rozumný důvod pro prospěšnější nebo pohodlnější užívání pozemku, může býti služebnost po právu. Odvolací soud správně praví v důvodech svého rozhodnutí, že se prospěch nemusí jeviti majetkovou hodnotou. Na příklad může záležiti prospěšnější užívání panujícího pozemku v tom, že vlastník nemusí jezdit po svém, nýbrž může jezdit po cizím pozemku (sb. n. s. č. 3915). V souzeném případě odvolací soud správně uznal, že se první soud neobíral otázkou, zda žalovaní brali vodu ze studánky také pro jiné účely než pro lidskou potřebu a za mimořádných okolností. Proto správně uznal, že jednání v prvé stolici bylo kusé podle § 496 č. 2 a 3 c. ř. s.

Čís. 9525.

Sudiště podle § 104 j. n. jest v zásadě sudištěm na výběr; aby bylo sudištěm výlučným, muselo by to býti mezi stranami umluveno způsobem uvedeným v § 869 obč. zák.

(Rozh. ze dne 17. ledna 1930, R I 1005/29.)

Proti žalobě zadané na krajském soudě obchodním v Praze namítl žalovaný, že jest výlučně příslušným krajský soud v Mladé Boleslavi. Soud prvé stolice námitce vyhověl a žalobu odmítl. Rekursní soud zamítl námitku místní nepřislušnosti. Důvody: Napadené usnesení dovozuje místní nepřislušnost z příslušnosti krajského soudu v Mladé Boleslavi jako prorogovaného soudu a na tuto soudí z toho, že strany, smluvivše se o tom v základní smlouvě odstavcem »Pro spory z této smlouvy vzešlé je příslušný okresní soud v Sobotce« chtěly učiniti tento soud a pak po dohodě dopisy mezi právními zástupci krajský soud v Mladé Boleslavi »výlučně« příslušným, zevrubněji, že výměnou dopisů ze dne 4. března a 6. března 1929 strany dodatečně ujednaly, by na místě původního výlučného soudu nastoupil krajský soud v Mladé Boleslavi zase jako výlučně příslušný (§ 104 j. n.). Tento, o slovo »je« opřený výklad byl by zajisté místním, přípustným a odůvodněným pro ujednání soudu původního, t. j. okresního soudu v Sobotce. Ale toto ujednání mohly strany změnit

a také změnilo podle dopisů ze dne 4. března a 6. března 1929, jenže, jak z obsahu žaloby a ze spisů vyplývá, tento důkaz prorogace nebyl v žalobě tvrzen, tím méně pak již v žalobě listinou prokázán, ač to výslovně § 104 j. n. nařizuje. Jak ze spisů vyplývá, byla žaloba dne 16. března 1923 u krajského soudu co obchodního senátu v Mladé Boleslavi podaná patrně po odmítnutí, po reprodukčním návrhu, v němž udáno bylo jako sídlo žalované společnosti v Praze, znovu podána u krajského soudu obchodního v Praze, tedy u sudiště podle § 75 j. n., poněvadž žalovaná společnost jest skutečně u tohoto soudu zapsána. A tu teprve po námitce místní nepřislušnosti byly oba prorogací prý zakládající dopisy přiloženy k žalobní odpovědi. Z obsahu jejich jde na jevo, že se strany chtěly zřici a také zřekly původně prorogovaného okresního soudu v Sobotce proto, že pro žalující stranu tam nebyl advokát, který by jejího právního zástupce mohl substituovat, a žalované nebylo příjemno dojížděti do Sobotky. Tu již nebylo způsobem veškerou pochybnost vylučujícím ujednáno, že krajský soud v Mladé Boleslavi má býti pro strany sudištěm výlučným. Proto právem žalobkyně, ana nemohla předložití prorogační listinu, jak jí má na mysli § 104 j. n., a žalovaná společnost nemá sídlo v Mladé Boleslavi, reprodukcí žalobu uchýlila se s ní před její obecný soud, jímž jest místně Praha.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y:

Jak již v rozhodnutích čís. 488, 1001, 1413, 3509 a 5019 sb. n. s. dovozeno, jest sudiště podle § 104 j. n. v zásadě sudištěm na výběr daným, jakž patrně ze zařazení § 104 j. n. mezi sudiště na výběr daná. Úmluvou sudiště není tedy zásadně ujednáno nic více, než že žalobce může, ale nemusí podati žalobu u smlouveného soudu, a že žalovaný, podrobiv se smlouvou tomuto sudišti, nemůže namítati jeho nepřislušnost. Aby však sudiště mělo povahu výlučnou, tak, že žalobce musí podati žalobu u smlouveného soudu, muselo by to býti mezi stranami způsobem v § 869 obč. zák. uvedeným ujednáno. V tomto případě ujednaly strany původně smlouvou ze dne 1. června 1928 příslušnost okresního soudu v Sobotce slovy: »Pro spory z této smlouvy vzešlé jest příslušným okresní soud v Sobotce«. Tomuto rčení lze sice též rozuměti, že strany mohly míti na mysli výlučnou příslušnost smlouveného soudu, ale nelze s druhé strany přehlédnouti, že v této úmluvě není nikterak jasně na jevo dán projev vůle, že strany musí žalovati jen u okresního soudu v Sobotce. Jde tu proto o sudiště na výběr dané. Okolnost, zda snad zástupce žalující strany, chtěje podati žalobu, počítal i s tou možností nebo zda byl toho mínění, že úmluva ze dne 1. června 1928 má se vykládati jako úmluva výlučného sudiště, jest pro posouzení věci nezávažná. Stěžovatel sám uvádí v dovolacím rekursu, že strany změnilo původní úmluvu dopisy ze dne 4. a 6. března 1929. Ale ani z těchto dopisů není patrně, že bylo ujednáno výlučné sudiště u krajského soudu v Mladé Boleslavi, jak již správně dovodil rekursní soud. Stěžovatel, hledě dovoditi výlučnou příslušnost krajského

soudu v Mladé Boleslavi, poukazuje k tomu, že, ano toto sudiště nastupuje na místo původního výlučného sudiště, bylo míněno rovněž jako výlučné. Tyto vývody padají však tím, že, jak dovozeno, původní sudiště není výlučným. Nemohlo býti proto dovolacímu rekursu vyhověno. Za tohoto stavu věci jest nerozhodno, že žalobce zadal původně žalobu u krajského soudu v Mladé Boleslavi zřejmě jako u domnělého obecného sudiště žalované strany, nedovoláváje se ani původní ani dodatečné úmluvy o sudišti a že, když vyšlo na jevo, že žalovaná firma má sídlo v obvodu krajského soudu obchodního v Praze, reprodukoval ji u tohoto soudu. K vůli úplnosti se ještě podotýká, že se nejvyšší soud neobíral otázkou věcné příslušnosti, ježto nebyla dosud v nižších stolicích řešena.

Čís. 9526.

Přihlásil-li se k pozůstalosti jediný dědic bezvýjimečně a nebylo podmínek pro sepsání inventáře, jest vzítí za základ projednání pozůstalosti místopřísežné seznání. V takovém případě, vznikl-li spor mezi dědicem a třetí osobou, zda jí zůstavitel prodal nemovitost, nelze poukázati účastníky, by podali v určité lhůtě žalobu, aniž stanoviti následky pro případ nedodržení lhůty.

(Rozh. ze dne 17. ledna 1930, R I 1020/29.)

Mezi universální dědičkou a obcí H. vznikl spor, zda zůstavitel prodal obci polovici svého domu. Pozůstalostní soud poukázal universální dědičku i obec H., by otázku, zda jest do pozůstalosti zařaditi polovinu domu či jen kupní cenu za tuto polovinu, rozřešily mezi sebou sporem s tím, že nebude-li do měsíce po doručení usnesení soudu vykázáno, že byl spor zahájen, bude se v projednání pozůstalosti pokračovati a jako aktivum pozůstalosti bude vzata kupní cena. Rekursní soud vyhověl rekursu universální dědičky a poukázal na pořad práva obec H. s tím, že nevykáže-li obec do jednoho měsíce od doručení usnesení pozůstalostnímu soudu, že zahájila spor, bude se v projednání pozůstalosti pokračovati a jako aktivum pozůstalosti bude zařazena polovice domu.

Nejvyšší soud zrušil usnesení obou nižších soudů a uložil prvému soudu, by pokračoval v projednání pozůstalosti.

D ů v o d y:

Mezi testamentární universální dědičkou Marií B-ovou a městem H. vznikl spor, zda zůstavitel prodal městu ideelní polovici domu. Názor, že spor má neb aspoň může míti vliv na projednání pozůstalosti, že proto, bude-li v určité, soudem na třicet dnů stanovené lhůtě podána žaloba, bude nutno vyčkati jeho výsledek, jinak však v nesporném řízení rozhodnouti, má-li za pozůstalostní jmění býti považována nemovitost, či její kupní cena, jest v rozporu se zjištěným stavem věcí a zákonem. Poněvadž se dosud nikdo jiný nepřihlásil za dědice než Marie